

Ritaharjun koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Johdantoteksti/perusopetus

- ”Oulun sivistys- ja kulttuuripalveluiden toiminnassa yhteinen lähtökohta on lasten ja nuorten yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Tasavertaisuuden periaatteet ovat tärkeitä kaikkien lapsi- ja nuorisoryhmien toiminnassa. Jokaiselle kouluyhteisön jäsenelle tulee tarjota yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua koulun toimintaan ja edistää elämäänsä. Oppiva yhteisö mahdollistaa osallisuuden ja aidot vaikutusmahdollisuudet. Yhdenvertaisuutta edistämällä voidaan ehkäistä syrjintää, lisätä ymmärrystä moninaisuutta kohtaan ja ennen kaikkea lisätä kaikkien kouluyhteisön jäsenten hyvinvointia.” (Oulun kaupungin opetussuunnitelma, luku 4)
- Yhdenvertaisuuslain mukaan yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille.
- Tasa-arvo-lain tarkoituksena estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.
- Tässä toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan koulumme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen nykytilaa sekä asetetaan kehittämiskohteita sekä niille toimenpiteitä lukuvuosille 2025-2028.

A group of diverse children are standing in a circle, stacking their hands on top of each other in a gesture of unity and teamwork. The children are of various ethnicities and ages, and the background shows a bright, modern interior with large windows and shelves.

KESKEISET KÄSITTEET - näitä tavoitellaan

Yhdenvertaisuus tarkoittaa, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Tasa-arvo tarkoittaa eri sukupuolten tasapuolisia oikeuksia ja mahdollisuuksia, sekä vallan ja resurssien tasapuolista jakautumista. Päätöksenteossa tasa-arvo tarkoittaa, että päätöksiä tehdään kaikkien sukupuolten kannalta mahdollisimman oikeudenmukaisella tavalla.

Turvallisempi tila pyrkii luomaan paikallaolijoille ja osallistujille tunteen fyysisestä ja henkisestä turvallisuudesta. Turvallisemman tilan periaatteita ja toimintatapoja noudattamalla kaikki pyrkivät omalla toiminnallaan rakentamaan yhdenvertaista, kunnioittavaa ja avointa ilmapiiriä ja keskustelua. Tilasta vastaavat puuttuvat kaikenlaiseen häirintään ja syrjintään.

Tavoitteiden kuvaus 2025-2028

1. Sukupuolten välisen tasa-arvon lisääminen

Koulumme edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan. Tavoitteena on, että jokainen oppilas, huoltaja ja henkilökunnan jäsen kokee tulevansa kohdelluksi tasapuolisesti sukupuolestaan riippumatta. Sukupuolten tasa-arvo tarkoittaa myös sitä, että muun sukupuolisuus tunnistetaan ja otetaan huomioon koulun arjessa.

Odotettu vuorovaikutus

Oppilaiden välillä

Oppilaita ohjataan kunnioittavaan ja yhdenvertaiseen vuorovaikutukseen. Sukupuoleen liittyvää kiusaamista, nimittelyä tai oletuksia ei hyväksytä. Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään vapaasti ilman sukupuolistereotypioita.

Opetushenkilöstön ja oppilaiden välillä

Opettajat kohtelevat oppilaita yksilöinä, eivätkä tee oletuksia oppilaan kiinnostuksen kohteista, osaamisesta tai käyttäytymisestä sukupuolen perusteella. Opettajat käyttävät oppilaan toivomaa nimeä ja pronominia.

Huoltajien ja opetushenkilöstön välillä

Viestintä on kunnioittavaa ja avointa. Huoltajien näkemykset otetaan huomioon, ja koulun henkilöstö viestii selkeästi koulun tasa-arvotavoitteista. Sukupuolten moninaisuudesta puhutaan tarvittaessa sensitiivisesti ja asiantuntevasti.

Toimenpiteet koulussa

Henkilöstön koulutus sukupuolisensitiivisestä kasvatuksesta ja viestinnästä.

Oppilaille suunnattua opetusta sukupuolten tasa-arvosta ja moninaisuudesta osana laaja-alaisia oppimiskokonaisuuksia.

Sukupuolineutraali kieli ja käytännöt koulun viestinnässä ja tilankäytössä (esim. pukeutumissäännöt, WC-tilat).

Kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisyyn tähtäävät toimenpiteet, joissa huomioidaan sukupuoleen liittyvät erityiskysymykset.

Ryhmien muodostaminen

Ryhmät muodostetaan esimerkiksi satunnaisesti, syntymäkuukauden mukaan, lempiväriin perusteella tai oppilaan valinnan mukaan.

Ryhmien muodostuksessa voidaan käyttää myös pedagogisia perusteita, kuten oppimistyyliä tai kiinnostuksen kohteita.

Opettaja voi ohjata ryhmäytymistä niin, että ryhmät ovat monimuotoisia ja tasa-arvoisia

Oppilaita ei automaattisesti jaotella esimerkiksi tyttöihin ja poikiin liikuntatunneilla, ryhmätöissä tai kilpailuissa. Sukupuoli ei saa määrittää oppilaan roolia tai osallistumismahdollisuuksia

Muun sukupuolisuuden huomioiminen

- Muun sukupuolisuuden huomioiminen tarkoittaa, että koulussa tunnistetaan sukupuolen moninaisuus: kaikki oppilaat eivät välttämättä koe kuuluvansa yksiselitteisesti tyttöjen tai poikien ryhmään. Tämä näkyy esimerkiksi seuraavasti:
 - Oppilaan oma sukupuolikokemus otetaan huomioon arjen tilanteissa.
 - Oppilaan toivoma nimi ja pronomini otetaan käyttöön.
 - Sukupuolittavia oletuksia vältetään opetuksessa ja arvioinnissa
-

2. Monikulttuurisuuden tietoisuuden lisääminen ja kunnioittava kohtaaminen

- Arvostetaan oppilaiden monikielisyyttä ja kannustetaan oman äidinkielen käyttöön.
 - Tarjotaan mahdollisuuksia oppia toisilta kieliä.
 - Kutsutaan vierailevia puhujia eri kulttuuritaustoista kertomaan kokemuksistaan.
 - Tehdään yhteistyötä paikallisten monikulttuuristen yhdistysten kanssa
 - Käydään keskusteluja siitä, mitä tarkoittaa ennakoluulo, syrjintä ja kulttuurinen kunnioitus.
 - Kiusaamisen vastaisissa toimissa huomioidaan kulttuuristaan liittyvä syrjintä.
 - Oppilaille opetetaan, miten toimia tilanteissa, joissa joku kohdataan epäoikeudenmukaisesti kulttuurinsa vuoksi.
-

3. Yksinäisyyden vähentäminen

Yksinäisyys on vakava ja kasvava ongelma lasten ja nuorten keskuudessa. Se ei ole koskaan itse valittua tai mieluisaa. Pitkään jatkuva yksinäisyys voi:

- Heikentää psyykkistä ja fyysistä terveyttä
 - Alentaa oppimiskykyä
 - Lisätä riskiä syrjäytymiseen ja väkivaltaiseen käyttäytymiseen
 - Kouluyhteisön tehtävänä on varmistaa, että **kukaan ei jää yksin**.
Yhteisöllisyys, osallisuus ja turvallinen ilmapiiri ovat jokaisen oppilaan oikeus.
-

Toimenpiteet

- Yhteisölliset tapahtumat ja pelipäivät, joissa kaikki voivat osallistua
 - Ryhmyttämisharjoitukset lukuvuoden alussa ja sen aikana
 - Hiljaisten tai vetäytyvien oppilaiden tunnistaminen ja tukeminen
 - Luokassa käytettävät ryhmytymistä edistävät harjoitukset
 - Tunne – ja vuorovaikutustaitojen opetus
-

School to Belong

Koulumme on mukana **School to Belong** -ohjelmassa, jonka tavoitteena on vähentää yksinäisyyttä ja lisätä yhteisöllisyyttä kouluissa

Ohjelma

- Auttaa kouluyhteisöä **tunnistamaan ja lievittämään yksinäisyyttä**
 - Tarjoaa **koulutusta henkilökunnalle, luentoja oppilaille ja vanhemmille**
 - Käyttää **tutkimukseen perustuvia menetelmiä**, kuten varhaista puuttumista, ajatusvääristymien oikaisua ja asenneilmapiirin muuttamista
 - Tekee yksinäisyyden vähentämisestä **koko koulun yhteisen asian**
-

Teemat suunnitelmaan 25-28

- Sukupuolten välinen tasa-arvo; millaista käytöstä odotetaan, millaisia työskentelymuotoja edellytetään jne. (aikuisten kohdeltava tasa-arvoisesti)
- Sukupuolten ja seksuaalisuuden moninaisuuden arvostaminen; tietoisuuden ja tasa-arvon lisääminen; yhteys yksinäisyyteen, koulua käymättömyyteen
- Osallisuuden kokemuksen lisääminen; olen osa Ritaharjun koulun yhteisöä